

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2848

יום ראשון ט' אדר א' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק קח | עמוד היומי: שבת ב. | דף הכולל: ב"מ פה | קנין ירושלמי: תרומות מז
דף היומי בהלכה: ר"ה ב'.
מוסר: שם עולם - הנה ידוע' עד 'והנה לפי כל זה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים "ועתה הטה אזנך" עד "וכמו שעשה האלוקים"

הבשורה הגיעה שהגאון רבי אהרן כהן זצ"ל עלה
להשתקע בארץ הקודש, ועתיד הוא לקבוע מקום
מגוריו בשכונה. הדבר עורר התרגשות גדולה
בקרב הציבור, ומיד הכינו לכבודו דירה ראויה
לשמה, ותרב השמחה בשכונת שערי חסד

על ההבטחה בתקיעת כף שביקש מרן החפץ חיים זי"ע

ניגשו לביתו ונקשו על שערי, אך 'אין קול ואין עונה', מכיוון שכן
ניסו לפתוח את הדלת והנה היא נפתחת והבית ריקם מתושביו
וחפציו.

אף השכנים לא ידעו מאומה מפשר התעלומה, בלית ברירה
הוכרז בבית הכנסת שכל היודע אודות רבי אהרן יבוא ויודיע, עד
שנגלה עליהם זקן אחד וסיפר כמסיח לפי תומו שראה את רבי
אהרן יוצא מן השכונה לפני כשבוע עם כל מטלטליו בעגלה לעבר
העיר יפו.

הדבר יצא מפי הזקן ופני העם מלאו תמיהה ופליאה על
מה ולמה עשה רבי אהרן כדבר הזה, והרי כל מחסורו מילאנו
בשלימות. שיגרו בני השכונה משלחת ליפו לביתו של רבי אהרן,
והוא קיבלם בסבר פנים יפות כשהוא מודה להם על כל החסדים
שגמלו עמו... ובנוגע לעזיבתו בפתע פתאום - מבלי להודיע
מאומה סיפר להם דברים כהווייתן.

כשבאתי להיפרד מחותני לרגל עלותי לארץ ישראל, העליתי
לפניו שאלתי 'איה אקבע מקום מושבי, בירושלים או בצפת, או
שמא בחברון או ביפו', השיב לי חותני הקדוש, אין כל כך נפקא
מיניה היכן תדור, אך זאת אבקשך, אנא, הבט לי בתקיעת כף,
ממקום המחלוקת - ברח במהירות. לעולם אל תציג את כף רגלך
במקום שיש בו מחלוקת, ואם ח"ו נקלעת למקום כזה, שא רגלך

סיפר אחד ממקורביו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל:
לפני שנים רבות הזדמנתי לביתו של מרן הגאון רבי שלמה
זלמן אויערבאך זצ"ל, ולנגד עיניי נגלה מראה מחריד - קבוצת
אברכים גוערים בכבוד הרב ומטיחים בו בעזות מצח, והיה
הגרש"ז א יושב ושומע דבריהם בקור רוח ובפנים שוחקות כאילו
לא היה כאן כלל דיבורים נוקבים כנגדו. אחר שיצאו האברכים
מביתו שאלתי, 'למדנו רבינו, מאין לכם כוחות ותעצומות הנפש
כגון דא, השיב לי הרב בנועם שיחו כהרגלו - אספר לך מעשה
שאירע בימי נערוטי בשכונת 'שערי חסד' בה גדלתי וממנה תבין
דעת.

ביום מן הימים באה הבשורה לתושבי השכונה שהגאון רבי
אהרן כהן זצ"ל חתנו של ה'חפץ חיים' זצ"ל עלה להשתקע בארץ
הקודש, והנה הוא קובע מקום מגוריו בשכונתנו. הדבר עורר
התרגשות גדולה בקרב הציבור, ומיד הכינו לכבודו דירה ראויה
לשמה, ואף כל חפצו וצרכיו העמידו לרשותו למען יוכל לשבת
על התורה ועל העבודה בנחת. ואכן, רבי אהרן קבע מושבו בדירה
זאת ותרב השמחה ב'שערי חסד'.

עברו כמה חדשים והנה נעלם רבי אהרן מעיני כל, מקומו
בבית הכנסת נפקד, ואף ברחובות העיר לא ראוהו. משעברו כך
כמה ימים החליטו 'טובי הקהל' ללכת אחריו ולחפשו, תחילה

המשיך הגרשו"א - כשחזרו בני המשלחת סיפרו לכל את תשובתו של רבי אהרן, ומכיוון שהייתי אז נער צעיר לימים עשו עליי הדברים רושם כביר למאוד, והחלטתי בהחלטה חזקה, שלעולם לא אתקרב לענין שיש בו מחלוקת. מעתה תבין היאך שתקתי לאברכים אלו שגערו בי ותקפו אותי, כי קבלה בידי משנות קדם וכבר הורגלתי בזה שלא להיגרר אחר 'וויכוחים'.

(יישר כח לידידנו רבי ישראל מאיר אלטמן שליט"א שזיכה אותנו בסיפור נפלא זה ע"פ ספר 'שלום רב')

וברח משם'. ואכן, כפי בקשתו הבטחתי כן לחותני בתקיעת כף ונפרדתי ממנו מתוך התרגשות עצומה ודמעות.

המשיך רבי אהרן, לאחרונה התעוררה מחלוקת בשכונתכם 'שערי חסד' אודות ה'גבאות' בבית הנכנסת, ומכיוון שכה חמור היה הדבר בעיני חותני עד שנטל ממני 'תקיעת כף' על כך, נאלצתי לעזוב את המקום במהירות עצומה, ואפילו לשהות כדי פרידה מבני השכונה לא היה סיפק בידי.

הדגים שהורגלו לזרימת מי הים השוצפים, לא רוו נחת מהשהות במכלים העמוסים והצפופים. השחייה במים הנייחים הסבה להם דיכאון, שבא לידי ביטוי בצלחת. מה שגרם לחלק מאוכלי הדגים להגדיל ולטעון, שנדבקו בעצבותם של הדגים המדוכאים

מזל אדר דגים - מה שנלמד מהדגים שבחופי יפן

כשהם דחוסים במכלי מים עומדים. לבסוף הבזיק במוחו של אחד הדייגים רעיון בלתי שגרת ויוצא דופן. על פי ההצעה החדשה, הוכנס לכל אחד ממכלי המים כריש ענק. הכריש הטורף השביע את רעבונו במספר דגים חסרי מזל, אך שאר הדגים זכו לחוש במים זורמים וקוצפים, שלא חוו כמותם אפילו בהיותם במעמקי הים. הכריש המהיר ששחה בתזזיתיות במי המיכל, עורר את הדגים והפיח בהם רוח חיים. הדגים שהיו בתנועה מתמדת, נותרו בטריותם עד הגיעם לחופי יפן. כך הצליחו הדייגים לספק לסועדים האניגים דגי ים טריים ורעננים, ושוק הדגה היפני שגשג לשיאים חדשים.

הכריש המפיח רוח חיים בדגים הקטנים מהווה משל ליצר הרע. אמנם היצר הרע לא חדל להציק לאדם ולהתיש אותו במאבקים בלתי פוסקים. אמנם על פניו נראה שחינו היו הרבה יותר טובים ונעימים בלעדי היצר הרע. אולם האמת היא, שהמאבק עם היצר הרע הוא זה שנותן טעם לחיים. אמנם היצר הרע משול לכריש טורף, שמצליח לחטוף דגים טריים. אמנם היצר הרע מצליח מעת לעת להכשיל את האדם בעוונות ובחטאים. אבל בלעדיו לא היתה לאדם התמודדות ובחירה.

אם האדם היה חי על מי מנוחות, בדומה לדגים שהובלו לחוף במים נייחים, לא היה כל טעם וענין בחייו. דוקא המלחמה המתמדת כנגד היצר הרע, היא זו שנותנת משמעות לחייו של האדם ומזכה אותו בשכר נצחי בעולם הבא.

(מתוך הספר הנפלא 'לרומם')

רבי דוד ברוורמן שליט"א מביא בספרו 'היא שיחתי' רעיון יפה עם מוסר השכל מחכים.

כפי הידוע, היפנים נודעים בחיבתם לדגי ים טריים. אך עם השנים הצטמצמה אוכלוסיית הדגים בחופי יפן, כתוצאה מהדיג המופרז. כדי לפתור את המחסור, רכשו הדייגים ספינות גדולות והפליגו ללב ים, שם שוחות להקות ענקיות של דגים. אך בשל המרחק הרב אליו הפליגו הספינות, איבדו הדגים מטריותם בטרם הגיעו אל החוף. הצרכנים היפניים אניני הטעם חשו בהבדל הדק וחדלו לרכוש את הדיג שהגיע בספינות מלב הים.

הדייגים, שביקשו לקלוע לטעמם המעודן של הסועדים היפניים, התקינו על סיפוני הספינות מקפאי ענק, בהם אוחסנו הדגים תיכף עם שלייתם מהמים. בהגיעם לחוף הופשרו הדגים והוצגו בשווקים כדגה טרייה. אך היפנים חדי החיך זיהו מיד שלא מדובר בדגים טריים, וסרבו לקנות את התוצרת שהוקפאה והופשרה.

מומחי הדייג, שבקשו למלא את הביקוש הגבוה לסחורה טרייה, הציעו לדייגים לאחסן את הדגים במכלי ענק מלאים במי ים, כדי שהדגים יגיעו לחוף בעודם חיים וטריים. אך הרעיון היצירתי לא שינה את התוצאה במאומה. התברר שהדגים שהורגלו לזרימת מי הים השוצפים, לא רוו נחת מהשהות במכלים העמוסים והצפופים. השחייה במים הנייחים הסבה להם דיכאון, שבא לידי ביטוי בצלחת. מה שגרם לחלק מאוכלי הדגים להגדיל ולטעון, שנדבקו בעצבותם של הדגים המדוכאים, שהפליגו לחוף

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הנהלת הישיבה ביקשה להביא מסריט מקצועי שיצלם את הבחורים בלימודם, כדי לגרום לעשירים לתרום לישיבה. לצורך כך ביקשו מראש הישיבה שיורה לתלמידים להתחזק בסדרים ביום הצילומים כדי שהאווירה תורגש כראוי מבעד לעדשת המצלמה

הרב ישראל היימן על מקור השפע העולמי

הנס הזה הוא עדות על השראת השכינה בישראל. הקשה הפחד יצחק: הלא את המנורה כמעט ואף אחד לא ראה, אפילו עם ישראל לא זכו לחזות בניסי המנורה. הלא המנורה שכנה בדרום ההיכל במקום אליו נכנסים מספר קצוב של כהנים ספורים בכל יום. לא כל שכן באי עולם אין להם את האפשרות לחזות בפלא הניסי של נר המערבי, אם כן היכן העדות כאן לכל באי העולם?

אלא שהביאור הוא, שבית המקדש הוא מקור השפע של העולם, מספיק ששבט הכהנים הנבחר שנמצא במקום המקודש ביותר לעולם כולו חשוף לניסים נוראים אלו. כאשר הם מתחזקים ע"י ראיית הניסים באמונת אומן בבורא העולם ממילא כל העולם כולו מתעלה בבחינת האמונה הזו. אין באמת צורך להראות לכולם את הניסים. כאשר במקור העולם יש חיזוק הוא מחלחל ומשפיע על כל העולם.

כן הוא בנידון דידן, הטעים הפחד יצחק להנהלת הישיבה. כאן בישיבה הקדושה הרי מונח מקור השפע. שבט לוי של כל דור ודור עמלים כאן על עבודת ה' כסדר דבר יום ביומו. אם כאן יתחזקו באמונה ובלימוד לא יצטרכו להצגות מעין אלו שאתם חפצים בהם. התורמים ממילא יתעלו ויתחזקו ויבינו את חשיבות התמכין דאורייתא...

ישיבת רבנו חיים ברלין שבניו יורק איכלסה בתוכה במהלך השנים רבים מתופסי התורה שבארצות הברית של אמריקה. רבבות צמחו מתוכה לבעלי קומה רוחנית ועוצבו בדרכה הייחודית מי שהשפיע רבות על אותה אווירה נפלאה היה ראש הישיבה הבלתי נשכח. מרנא בעל הפחד יצחק זללה"ה שטבע בה את אופייה הייחודי והעמקני. ר' יצחק הוטנר לצד היותו עמקן ובעל מחשבה היה מחנך בכל ישותו. כל מעשה שלו לווה במחשבה וכוונה. לכל תגובה שלו הייתה משמעות.

ומעשה שהיה כאשר בזמן מסוים הישיבה נקלעה לקשיים כלכליים. הנהלת הישיבה ביקשה להביא מסריט מקצועי שיצלם את הבחורים בלימודם ובתהלכותיהם, דבר שהיה נדיר באותם ימים. על ידי כך רצו בהנהלת הישיבה לעורר את התורמים לתרום ולהזיל מכספם לישיבה. לצורך כך ביקשו מראש הישיבה שיורה לתלמידים להתחזק בסדרים ביום הצילומים כדי שהאווירה תורגש כראוי מבעד לעדשת המצלמה...

ר' יצחק הוטנר התנגד נחרצות לכל העניין. הוא הורה שלא לקיים את הצילומים כלל וכלל! את נימוקו הוא שאב מפרשת השבוע.

בחז"ל מבואר שטעם הדלקת המנורה הוא שיהיה עדות לכל באי עולם ששכינה שרויה בישראל. במנורה נעשה נס שהנר המערבי דלק בתמידות ללא קשר למידת השמן שהוכנסה בו.

הדוד שלי רב השכונה שמע את הסיפור והסכים לבקש עבור הבחור 'אישור חריג' ליציאה לחו"ל. הוא נסע ללשכת חיים ישראל, וכעבור שבועיים המתין האישור המיוחל בתיק של אותו בחור בצבא

סיפור על אמת, עיקרון, והשגחה פרטית..

ביומו הגדול עם החברות והחברים שהיו שותפים לעליית הרוחנית. ה"ה הג"ר דוד רייכמן שליט"א רב בבית שמש. היה לו לחתן חבר וחברותא קרוב מאד, בחור צדיק וירא שמים שהוא חפץ מאד שישתתף בשמחתו, אלא מאי? בשעתו היו נהלי

סיפר הג"ר יוסף צבי זק שליט"א, ראש כולל תורת חיים - הליגמן בני ברק; בזמני, בעת לומדי בישיבת פוניבז', היה חתן שעמד להינשא בארה"ב. הוא היה בן עלייה גדול והוריו רצו לאפשר לו לשמוח

פניתי להגאון רבי משה מיזלמן שליט"א והצעתי לבן שלו שידוך את הבת של הגאון רבי גבריאל קנופולר שליט"א, ראש ישיבת 'שערי תורה' מנצ'סטר.

לאחר שהייתה בידי תשובה חיובית מהצד השני, ביקשתי מרבי משה לזרז את הטיפול בעניין. אמר לי שבועד שבועיים הוא יוצא עם רעייתו לחתונה משפחתית באנגליה. הם יפגשו שם את המדוברת ויתנו תשובה.

כעבור שבועיים פונה אלי הבן, ומוסר בשם אביו בקשה דחופה: הם כבר נפגשו עם המיועדת, לאחר מכן הזמינו כרטיס טיסה להיום בערב, והם מבקשים שאשתדל לסדר לבן אישור יציאה לחו"ל מהיום להיום.

מיד התקשרתי לדוד שלי. התגובה האינסטינקטיבית שלו הייתה: 'השתגעם? מהיום להיום?!'

אך פתאום השתנה טון דיבורו והוא הציע: 'תצאו מיד ללשכת גיוס. אולי האישור החריג שקיבל בשעתו לצורך יציאה לשם שידוך עדיין בתוקף! מה לעשות, השידוך התעכב עד עכשיו...'. טסנו ללשכת הגיוס. בדקו בתיק שלו ומצאו אישור יציאה לשם שידוך שלא מומש. התקשרו למפקד הלשכה שאישר לעדכן את התאריך להיום. באותו ערב הוא עלה על הטיסה.

כעבור שבוע התארס!

כל מילה נוספת מיותרת.

אני רק נזכר כיצד בשעתו, כאשר נמנע ממנו לטוס לחתונה, כל החברים ריחמו עליו, וחלקם אף נדו בראשם נוכח ה'חומרא' והצדקות היתירה לטעמם. אל החתונה הגיעו במיוחד מהארץ מרן הגרב"מ אזרחי צוק"ל, ולהבדיל בין חיים לחיים ראש ישיבת פוניבז' מרן רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א.

אבל בזכות אי התפשרותו על עקרונותיו זכה להשגחה פרטית מיוחדת, לצאת לאנגליה מהיום להיום, ובתוך שבוע להתארס שם בנוכחות הוריו... כיום מרביץ הבן תורה בישיבת אביו בסנהדריה המורחבת ירושלים, הלוא הוא הגאון רבי נפתלי מיזלמן שליט"א (מתוך גיליון 'איש לרעהו')

הצבא מאד קשוחים ולא היה ניתן לקבל אישור יציאה לתלמידי ישיבות דחויי גיוס יותר מפעם אחת בשנה בלבד. היות ואותו חבר כבר יצא לחו"ל באותה שנה לחתונת אחיו הגדול, לא התאפשר לו לצאת שוב.

כאחד מבני החבורה, כאשר נוכחתי לדעת עד כמה הדבר חשוב לחתן, העליתי הצעה: דוד שלי (זצ"ל) מכהן כרב שכונת מגוריו של חיים ישראלי ז"ל בתל אביב, אז אולי נוכל להתקדם דרכו.

מי זה חיים ישראלי?

אוהו! העוזר הראשי של כל שרי הביטחון מימי בג. ואילך. ידיד עולם התורה, שאף קיבל מכתבי הוקרה ממרן הגראמ"מ שך זצוק"ל על כל מה שפעל ועשה למען המשך קיום ההסדר של בני הישיבות. האיש שכל העסקונה החרדית הייתה נעזרת בו בבחינת 'אחות בבית המלך'!

נסענו שלושתנו, אני, החתן והחברותא, לדוד שלי. הוא שמע את כל הסיפור והסכים לבקש עבור הבחור 'אישור חריג' ליציאה לחו"ל (שהיה ניתן במקרים מיוחדים כמו נסיעה לצורך רפואי, לשם שידוך וכדו'). הדוד נסע ללשכת חיים ישראלי, וכעבור שבועיים המתין האישור המיוחל בתיק של אותו בחור בצבא.

לפני שיצא החברותא ללשכת הגיוס, סיפר זאת לאביו. התעניין האבא במה דברים אמורים? וכאשר שמע שעליו לחתום שהוא יוצא לשם שידוך הודיע לו בהאי לישנא: 'אם כך אתה לא נוסע. נכד של הבית הלוי לא חותם על שקר!'

הבחור היה בנו של הגאון רבי משה מיזלמן שליט"א, ראש ישיבת 'תורת משה' בירושלים (לבני חו"ל בשיטת הלימוד דבריסק. הוא אחיין של הגרי"ז סולוביצ'יק זצ"ל, מצאצאי רבי חיים זצ"ל).

קיבל הבן את הוראת אביו בשמחה מבלי להרהר אחריו. כל החברים נסעו לחו"ל והוא לא! אבל זה לא גרם לו להרגיש נחות ומסכן כלל, אלא אדרבה קיים רצון אביו בגאווה עצומה. חודשיים אחר:

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

לאחר כמה פעמים שהאיש הופיע, פנה אליו הרב, 'האם אתה זקוק לעשות אזכרה, אני פה הרב, תוכל להגיד לי'. - לא, אני חוזר בתשובה. הרב נדהם: מה קרה? והיהודי ענה לו בשאלה: האם שמעת על הסיפור של הרב רביץ?

ילדים למען אביהם - סיפור מדהים על כיבוד הורים

כן, שמעתי, באמת קידוש שם שמיים - הפטיר הרב. אז תדע, כבוד הרב, שלי קרה אותו סיפור בדיוק! הייתי זקוק להשתלת כליה והרופאים פנו אל ילדיי. בני אמר שהוא נוסע עוד מעט למסע בחו"ל והוא זקוק לכוחות ותרומת הכליה תחליש אותו. פנו לבתי, והיא טענה שעוד מעט היא מתחילה סמסטר חדש באוניברסיטה והיא זקוקה לכוחות ללמוד, ולכן אף היא אינה יכולה כאן פרץ הזקן בבכי והמשיך: הנה, אתה רואה? נתתי לילדי את החיים, השקעתי בהם הכל, הזרמתי כספים בלי סוף, ושלחתי אותם ללמוד, נתתי להם חוגים ומה לא - והם השאירו אותי ככה! הייתי מאוד מדוכדך. ואז נחשפתי לדין התורה בין ילדי הרב רביץ וראיתי מה זה הכוח של התורה. באותו רגע החלטתי לחזור בתשובה...

(ברכת דוד)

בצפון תל-אביב היה בית כנסת שבקושי מנה מניין מתפללים יום אחד החל להגיע למקום מבוגר כבן שבעים. הוא לא נראה דתי מבית, הוא נהג להתפלל ומיד לצאת. רב בית הכנסת התפלא, מעולם לא ראה אדם שבגיל כה מבוגר חוזר בתשובה לאחר כמה פעמים שהאיש הופיע, פנה אליו הרב, האם זקוק הוא לעשות אזכרה, אני פה הרב, תוכל להגיד לי. לא. אני חוזר בתשובה. הרב נדהם: מה קרה? האם שמעת על הסיפור של הרב רביץ ז"ל? הרב נזכר במקרה שאירע עם הרב רביץ שעשה קידוש השם. הוא היה זקוק להשתלת כליה וכל ילדיו נלחמו ביניהם מי יתן את כלייתו לאביו, לבסוף ניגשו לדין תורה אצל הרב אלישיב זצ"ל, שפסק כי לבכור זכות הבכורה, ואכן הבכור תרם לאביו כליה. הדבר התפרסם ועשה קידוש השם גדול.

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מה ייעץ המהר"ם שפירא מלובלין לשומר שבעלי פקדון ניסו לעושקו?

בבא קמא דף קה

למי שהפקדון אצלו

להפילו בפח. עתה באו לתבוע ממנו את הפקדון והפעם הופיעו השניים הנותרים. מה עליו לעשות עתה? "אמור להם - יעץ לו הרב - שמכיון שהתנו עמך להחזיר את הפקדון רק בנוכחות השלשה לא תחזיר את הפקדון אלא במעמד שלשתם".

(נצוצי אור המאיר עמ' רכז)

בעל מלון שאצלו התאכסן הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין בשהותו בארה"ב פנה אליו והשיח דאגתו: - באו אליו שלשה אנשים, הפקידו אצלו פקדון יקר והדגישו כי לא יחזיר את הפקדון אלא במעמד שלשתם. למחרת חזר ובא אחד מהשלשה וביקש את הפקדון. הוא לא היה בביתו ואשתו שלא ידעה מתנאם החזירה את הפקדון. הוא מבין כי הם הערימו עליו בכוונה בדי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מרק אפונה - 'האדמה' או 'שהכל'?

במרק שהתבשלו בו גזר ותפוחי אדמה בלבד - ברכתו 'שהכל'.
ואם כל הירקות שבמרק מרוסקים בצורה שהם עצמם 'איבדו'
את ברכתם, וברכתם 'שהכל' - כמצוי במרק עגבניות ומרק אפונה
- נחלקו הפוסקים בנוגע לברכת המרק; ויש שכתבו, שיפטרנו
בברכת 'האדמה' על מאכל אחר.

[שו"ע רה, ב, ומשנ"ב ט; בו"מ דרשו, 12, 15, 21]

במרק ירקות - ברכת הירקות פוטרת את המרק, כלומר, את
חלק המים שבמרק. ואם הוציאו את הירקות מהמרק - אם טעם
הירקות ניכר במרק, והם ירקות שבדרך כלל נאכלים מבושלים
- כמצוי במרק סלק, מרק בצל, מרק קישואים, וכיוצא בהם -
ברכתו 'האדמה'; ואם טעם הירקות אינו ניכר במרק - כמצוי

מה מברכים על מרק עוף שיש בו ירקות?

עיקר התבשיל הוא טעם העוף, ולכן המרק אינו טפל לירקות, ויש
לברך עליו 'שהכל' בנפרד.
וירק שנועד רק לנתינת טעם, ולא לשם מזון, כגון עלי
פטרוזיליה, הריהו טפל למרק ונפטר בברכתו, ואין לברך עליו
'האדמה' בנפרד.

[שו"ע רה, ב, ומשנ"ב יג; בו"מ דרשו, 22-23]

מרק ירקות שהתבשל עם בשר - ברכתו 'שהכל', כיון שטעם
הבשר שבמרק הוא העיקרי והחשוב לעומת טעם הירקות;
והירקות עצמם אינם טפלים למרק, כיון שבאים לשם אכילה
ושובע, ויש לברך עליהם 'האדמה' בנפרד. ואם הבשר הנוצץ
מהמרק, ואוכל את הירקות עם המרק, אינו מברך אלא 'האדמה'
על הירקות, והמרק טפל להם. אולם, במרק עוף שעירבו בו ירקות,

מרק עם אטריות - האם צריך לברך ברכה נוספת מלבד 'מזונות'?

המזונות מזערית, כגון צלחת מרק שיש בה אטריות בודדות, או
שקדי מרק בודדים - הרי הם טפלים למרק ואין לברך עליהם
'מזונות'.
ואם בישל את המרק עם כמות גדולה של כופתאות וטעמן
ניכר בו - יתכן שצריך לברך על המרק 'מזונות' אף אם הכופתאות
הוצאו ממנו.

[משנ"ב רה, יא; בו"מ דרשו, 18-19]

מרק שהניחו בתוכו 'מיני מזונות', כגון אטריות, שקדי מרק,
'קרוטונים', וכופתאות ('קניידלך' ו'קרעפלאך') - אם כמות
המזונות גדולה, מברך עליהם 'מזונות', ופותר את המרק, מפני
שהוא טפל למיני המזונות. ולאחר שאכל את כל מיני המזונות,
רשאי לסיים את המרק הנותר בצלחת ללא ברכה נוספת.
ואם כמות המזונות קטנה, באופן שעיקר כוונת האכילה היא
למרק - אין המרק טפל להם, ויש לברך עליו בנפרד. ואם כמות

* פירות, ירקות, ירקות עלים וקטניות, ניתנים לאכילה בצורות שונות: חי, מבושל, מאוּדָה, מטוגן, אפוי, כבוש ועוד; ואין לברך עליהם 'העץ' או 'האדמה' אלא בצורה שרוב בני האדם אוכלים אותם.
* על פי האמור: בצל ירוק וחסה, אין מברכים עליהם 'האדמה' אלא כשהם חיים; ולעומת זאת, סלק וראש סלרי, אין מברכים עליהם 'האדמה' אלא כשהם מבושלים.
* דוגמא נוספת על פי האמור: קטניות יבשות, כגון שעועית וחומוס, שהתרככו מעט על ידי השרייה במים, וראויים לאכילה - ברכתם 'שהכל'; ולאחר בישול, קלייה וכדומה - ברכתן 'האדמה'

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האוכל שקדי מרק בסעודת פת - האם צריך לברך עליהם 'מזונות'?

ופירות המהווים חלק מתבשיל בשר, נחלקו הפוסקים אם מברכים עליהם ברכה ראשונה בסעודת פת, ולכן, אם חפץ לאוכלם בסעודת פת ראוי לאכול תחילה פרי שבודאי צריך לברך עליו ברכה ראשונה, או לאוכלו ביחד עם פת באופן הפוטר מברכה (ראה במקורות).

ומרק פירות צונן הנאכל כמנה בתוך הסעודה, יש אומרים שנחשב כחלק מהסעודה; וכן סלט המשמש כתוספת למנה העיקרית ויש בו פירות חיים, כגון סלט "וואלדורף", נחשב כחלק מהסעודה.

[משנ"ב קעז, ד רה; בו"מ דרשו, 7-9; וראה משנ"ב שם, ח, וביה"ל א, ד"ה כגון]

פירות המוגשים כמנת פתיחה בסעודה - יש אומרים, שהואיל ואינם באים אלא לתענוג בעלמא, אינם נחשבים כחלק מהסעודה, ויש לברך עליהם ברכה ראשונה. ויש אומרים, שהם מעוררים את התאבון, ולכן נחשבים כחלק מהסעודה, ואין לברך עליהם. ויש אומרים, שאין לברך עליהם בסעודה שרגילים לאוכלם בה, אך לכתחילה יש להחמיר ולברך עליהם לפני הסעודה.

והאוכל 'שקדי מרק' בתוך הסעודה, ללא מרק, אלא לתענוג בעלמא, אינו צריך לברך עליהם, כיון שמצד עצמם הם שייכים לסעודה, שהרי בדרך כלל הם נאכלים עם מרק, וטפלים לו, והוא טפל לפת.

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666